

فَكَانَ

بو قسم كرك مخبرين مخصوصه من ، كرك سائر ارباب قلم و حيت طرفدن احوال اسلامي ديار كوندريه جك مکتوبلری احتوا ایدم جکدر. شیمدیلک اوروپاده بر قاج مخبر تدارك ایدیلهدر ، فقط اصل مخبرلر من شرقده تدارك اولمق لازمدر . جرائد یومیه منك شیمدی به قدر بونی یامسی لازم کیرکن اهل ایدیشی شایان تأسفر . ان شاء الله یواش یواش اولرده بابا یوردلری در خاطر ایتکه باشلارلر . بر چوق زمانلر لوندردم بولونان ، دنیانك هر طرفدن کلن مسلمانلرله ، اسلام جمعیتلریله کسب معارفه ایدن والیوم دار الخلافهده بولونان خلیل خالد بك افندیك دلالت و همتیله لازم کلن اسلام جمعیتلری ورؤسایسه بو خصوصده مخبر به باشلامشدر . ان شاء الله اولیسی کون دارالحربدن عودت ایدن و بتون شرقده طانیدقلى بولونان عبدالرشید افندیك همتیلهده بوجهت دها زیاده تحت انتظام و تأمین آله جقدر . مع هذا ستونلر من بو باده بیان معلومات ایدم جك بتون اهل اسلامه آچقدر .

بلغارستان اسلاملریك یاشایشی

مدنی آوروپانك و عثمانی تبعه سی بلغارلرك نظر دقته

بر طاقم رجالدن عد اولونان غوسپودینلر ما کدونیا حقنده سوز سویلر ایکن دلیل مقامنده بلغارستانده یاشایان اسلاملرك رفاه حاللرندن قانون محلی نك هر بندندن مستفید اولدقلرندن بختله ترکیا تبعه سی بولونان بلغار ملتداشلریك ده اولنر کی مساوات دائره سنده ! یاشامه لریخی تمی ایتدکلرینی بالا پروازانه باغیر یور و بو تصنیعاتلرینی بلا حجاب آوروپا مطبوعاتنه قدر عکس ایتدیردرك بوسکله آوروپا به قارشى دعوا یی قزاندقلرینی تخیل ایدیورلر ! زهی تخیل ! !

بو آوانتوریسلر ! . . یلمیورلر که ارا نه ایتک ایتدکلری دلیللری دعوالرینك بطلاننه دلیلدر . اولنره بالاده کی سوزلری صرف ایتکه کلان جسارت محضا بزم صبر و سکینتمزدن متولددر . یوقسه حقزده بو کونه قدر روا کوریه کلان حقسزقلری تمامی تمامنه عالم مطبوعاتنه عکس ایتدیره ایدک ، حکومتین بیننده الی ماشالله جاری اوله کلن صلح و سلمك بك چوقدن محتل اولماسی ایجاب ایدر ایدی . لکن بز ، اسلاملر صلحك استقرارینی هر فعل و حرکتله آرزو ایتدیکمز ایچون دائماً بیجا کیمکه دایانجه به قدر سکوتی اختیار ایدر و بو تحملمرك ثمره دار اولماسی ازجان و دل و تنی ایلرز .

ایلمسلر؛ متادیا یازیورلر ، ملتلی ده متادیا اوقیورلر . ایشته پارسده چقان « ره وو دوموند مسلمان » بو سی و فعالیتك بر مثالی ، بر شاهد بلیغی در . بوکا قارشى دار الخلافه العلیهده برشی یایسه بيلمك ایچون هر نه قدر شمدیلک وسائط مفقود ايسهده آریوب بولمق ایچون چالشمقدن ده کری طور مق لازم کلز .

واقعا بو خصوصده منابع اجنبیه چوقدر . فقط اولنر کندى نقطه نظرلرینه کوره اکلاتدقلرندن بك ، بوق عد ایدیلهدر ، مع مافیه هیچلک ایچنده ینه فائده بخش اوله بیلیر و بزم ایچون تدقیقات یوللری اوکرتیر . ان شاء الله اهل اسلامك همته عبدالرشید افندی کی فداکار سیاحلر مزدن مرکب هیئتلر تشکل ایدر ، کیدوب اورالرده تدقیقات عمیقده بولنورلر ، مشاهداتلری ، تدقیقاتلری بزه بیلدیرلر ؛ اوزمان ایشته اك حقیقی معلوماتی اوکرتیمش اولورز .

شیمدی بو قسمده تدقیق ایتک ایشته دیکمز شیلر شونلردر :

- (۱) بتون دنیاده کی مسلمانلر قاج ملیون نفوسدن عبارتدر ؟ ارضك نرملرنده سا کندرلر ؟
- (۲) ملت اسلامیه هانکی قوملردن مرکبدر ، هر قومك ساکن اولدینی محللر نرملری در ، هانکی لسانله متکلمدرلر ؟
- (۳) هر قومك حیات اجتماعی و سیاسیه لری ، احوال اقتصادیه و معیشتلری نصلدر ؟

(۴) ملت اسلامیه نه قدر مذاهب و طرق متنوعه به انقسام ایتشدر ، هر مذهب و طریقت نه صورتله وجود بولشدر ؟ حال حاضرده نه دن عبارتدر ؟

(۵) اقوام اسلامیه آره سنده اعتقاد ، دین جلیل اسلامی اکلایش و صورت تطبیقه نه کی فرقلر واردر ؟

(۶) بوکته ناظمی ایقاظ وارشاد ایچون نه کی تدایره مراجعت لازمدر ؟

ایشته تدقیقاتمز بو خصوصله دائر اوله جفندن كرك کندیلرینه مراجعت اولنان ، كرك بو باده صاحب معلومات اولوب طانیه مدیغمز ذواتك بو پروگرام دائره سنده ابراز معاونت بیورملری رجا اولنور .

حَرَكَاتُ السَّيْرِ وَفِكَه

بو قسمك محتویاتی تعیین ایتک بزه دوشمیز ؛ بز یالکز شونی جناب حقندن تمی ایدر و مسلمان قارداشلر مزدن بکلرزه بو قسمی هیچ بر زمان بوش بر اقامسونلر ؛ هر کون ساحه علم وفنده بر ترقی ، هر زمان ساحه حیاته بر تجدد و زندگی کوسترسونلر . زیرا اصل غایه ، نتیجه بودر .

بر طاقم بدمست وشقاوت پرور بلغارلری پاره ایله اقتناع ایده رک اوزرلر مزه هجوم ایتدیردیلر. حقمزده ابرایتمه دک رزالت وشناعت براقه دیلر ! یامادقلری ظلم وحقارت قالمدی ! بتون اسلاملرک مقدساتلرینی تحقیر ایتدیردیلر . . راست کلدکلی مسلمانان دوکدیلر ، دوکه مدکلرینی برر صورتله اخاقه وتهید ایتدیردیلر . . بوخصوصده استخدام ایچون برچوق قرای متجاوزیه دعوتنامه لر ارسالیله متعصب کوبلی بلغارلرینی محضا اسلاملری اؤزیرمک ، اؤرکوتک اوزره دعوت ایده رک اسلامی کثیر محلاته هجوم ایتدیردیلر ، اونلر وشریکلری فرصتی غنیمت بیلرک کیمی مسلمان دوکمه یه ، کیمی کیسه شقاوتی املا ایتمه یه آج قورت کبی صالیدیردیلر ! . . مسافر خانه قابولرینی جبراً آچدیره رک ایچرده بولونان کیمسه لرک ساعت وپاره لرینی یاغما ایتدیلر . . کوبه کوندوز تجار ، کاهلر مزه بالدخول آنسزین اوزر مزه هجوم وضرر ایتدیلر . قومشومز خریستیان تجارلری بوحاللری تماشا ایدوب دوریورلر ایدی . بووحشیلکلی مرجع عائینه اخبار اینمکه کیدن اشراف محلیه یه حکومت قوناغی اونکده (دولو آلقاق ترکلر) (دولو باربار مسلمانلر) دییه قورتلر کبی اولوشدیلر ! ! بونلرک بوحالنی مشاهده ایدن متشبثلر من حیاتلرینی محافظه چاره سینه دوشه رک تجار تکاهلرینی قاییه رق هر بی بر طرفه صاووشدی . زیرا : شکایتلری سمع قبوله لایق کوریللمشدی . . یالان سویله یورسکزدن باشقه جوابه نائل اوله مامشدق !

هله کوبلر ده امرار حیات ایدن بیچاره دین قرداشلر مزک حال برملانی ، اونلرک تحملسوز حیاتلرینی هیچ ایشتمه یک ! اونلر ده هر آن روا کوریلان تجاوز و تحقیرانه یورمه کلر « چلیکدن » ده اولسه یه طاقت کتیره من ! مکرکه وطنداشلر مزک یورمه کلری کبی اوله . . قویولرینه خیزرانی می آتمادیلر ؟ مزارلق طاشلرینی می قیرمه دیلر ؟ برطاقم اشرافدن کیمسه لرک مزار طاشلرینه (خاچ) اشارتی یامادیلر ؟ مکتب وجامع لریمی سد اولونمادی ؟ جامع قابولرینه طموز آتیمی آصادیلر . . ایچرولرینه نفوطمی ایتمه دیلر ؟ یامه دقلری هانکی شناخت ، فضاخت قالدی ؟ هانکی بریسندن تظلم ، هانکی بر تجاوزلرندن شکایت ایده بیله م ؟ ! هانکی بر وحشیلکلی صماخ انسانیه اسماع ایده م ؟ ؟ بز اسلاملرک یاشایشنی بنم عاجز قلمم تصویر ایده من . . اوهر دورلو تصویر و تصورک فوقنده در ! اسیر ، بزدن حردر ! محبوس ، بزدن مرفه در ! ! اشراف اسلامیه نک بر چوغنک سوزندن ، بر طموز چوبانلینی ایدن بلغارک افاده سی مرغوب و مرحددر ! بزلر بوراده یالکیز بر شیئه اعتماد ایدره ک ، کوکنه رک اوطور ییوردق : (قوه قانونیه) ، بوهر شیئه حاکمطن قویسنده بولندیفمز قوتکده بزه ، بزم حقوقزی صیانت ، استرداد ککنجه ، اوده عاجز قالیور ! اوده او زمان کندی وجودنی کاغدلر آره سینه کیزله مکه ، یاییلان وحشتلرک شاهی اولماق ایچین - نظر انسانیتدن - اختفاه مجبور قالدیغنی افهامه چالیشیور ؟ !

صده رجوع ایده لم نه دیمشدک : بلغارستان اسلاملرینک یاشایشی ! اوت بلغارستان اسلاملرینک یاشایشی . . آه صورمایک ! ای عثمانلی بلغارلری ! سزلر یوقارده ذکر کی چکن آوانتوریست غوسپودینلرک یالیزلی ومصنع سوزلرینه فریفته اوله رق ، بزم کبی یاشامه یی الی الابد تمی ایتمه یک ! بونی سزه بر دوست ، بر قردهش صمیمیتله سوبلیورز . . بزم یاشامانز کبی یاشامه یی هیچ بر وقت ایسته میک ! زیرا : اونک نه کبی یاشایش اولدیغنی یالکیز بزم یورکلر من بیلیر ! اونلری فطوغراف کبی میدان وضوحه چیقارمه نک بر قولای اولسه ده سزلره و آورو با انسانیت پرورانه بر تماشا ایتدیرلسه ؟ ! فقط : هیات ! سزک ، ترقی ، تعالیکز ایچین حکومتکیز مکتبلر انشا ایتدیرور . . بزم مکتبلر من سد اونیور ، تحریب اولنیور ! تحریب چاره لری دوشونیه یور . سزلره ایکی ملت بیننده عصرلرجه حکم سورهن برودتک ازاله وجودی ضمنتده آروجه کلیسا یایدیرله رق قردهش کبی وطنداش کبی بشامه کز تسهیل اونیورکن : بزم جامعلر من پلانه اوغرا دیله رق قهر اونیورز ! هانکی تبمه نک ده مسعود ، ده مرفه یاشادیغنی تفریق وتمیز ایتله ارباب انصافه براقه رق صحیفه خیانتک بر یاپراغنی چویره حکم .

ماه حال رومینک اون ایکنجی بازار کونی اجراسی مقرر بلدیہ انتخابانی ایچون هر فرقه مبارزه یه حاضر لاندیغنی کبی یکی اصولده اجرا اولنه جق بو انتخابده هر فرقه شعبه لری اسلاملره قازاندرماق اوزره فرقلری داخلنده بولونان اسلاملری ترتیب ایتدکلری لیسته لرک آشاغی صیرلرینه قویمغه چالشدیلر . بالطبع اسلاملر اونلرک بوحرکتلرینه راضی اولیه رق انتخاب قانوننامه سنک مواد مخصوصندن استفاده مقصدیه آروجه بر غروب شکنده ایشله مکه خواهشلندیلر وایسته لرینی یالکیز اسلام کنجبلرندن ترتیب ایتدیلر ایدی ، بونی استخبار ایدن بر طاقم طفیلی و صوک درجه متعصب غوسپودینلر اسلاملرک بو تشبثلرینی عقیم بر افق غرض مردودیه فرقه ماسکله لرینی بر طرف ایده رک سوسیالیستلردن مانعدا هپسی بر فرقه حالنده ایشله مکه ، اسلاملره بر تک اعضا قزاندرمه مغه قرار ویردیلر .

بو دورلی ایشله دکلی حالده ده اکثریتی احراز ایده میه جکلری ذهانه دوشمش اومالیدرلرکه اسلاملری تهید ، موقعلرینی تأمین ضمنتده حقمزده مباح عد ایتدکلری بهتان وافترا لره کرمی ویردیلر ! کویا انتخاب کونندن بر هفته اقدام فایده انتشار ایدن بالقان غزته سی صاحبی ادهم روحی بک قصبه مزه کله رک اسلاملری مقتیلک دائره سینه دعوت ایتدیرمش ، اسلاملرک انتخابلر ده خریستیانلردن آرو چالیشمه لرینی توصیه ایتمش !!! دعوت اولونان اسلاملر ده بوفکری ترویج ایده جکلرینه دائر قرآن کریمه آل باصه رق عهد ویمان ایتشلر . . بونک ایچون آیری چالیشیرلر ایتش ؟ ! اسلاملرک بو حرکتی تعصب دینیلری سابقه سیله وادهم روحینک اثر تشویقیله وقوع بولیورمش ! بو انتخاب دکل ایکی ، دینک چاریشمه سی مبارزه سی ایتش !!! زهی افترا . . زهی وسوسه ! بونک اوزرینه

ممالك عثمانیه ده منتشر بتون غزتلری کورده من، اوقویه من، فقط هر حاله کندی مملکتده چقان، مسلمانلک خیرینه یا خود شریه چالیشان غزتلری، بیلک، کورمک ایستر.

دها صوکر مطبوعات اجنبیه کلیر، که بی نه سایه در، بونلری تمامیه تعقیب ایتک ممکن دکادر. شو قدر که بلای باشلیلری تدقیق ایتک، عالم اسلامک، مسلمانلک له ویا علیهنده اقوام غربیه افکار و مطالعاته واقف اولق، اوکا قارشی ویرله بیلجک جوابی کورمک موجب انتباه و عبرتدر.

بناء علیه بو قسمده تدقیق اولنه حق مطبوعات شونلر اوله بیایر:

- ۱ - مطبوعات عثمانیه،
- ۲ - مطبوعات اسلامیه،
- ۳ - مطبوعات اجنبیه.

شئون

هیئت اجتماعیه حالنده یاشایان ملتر ایچون دانما تحدث ایتکده اولان وقایع و حادثات کوز اوکنده بولونق لازمدر. بروقه، دیگر بروقه میانه کتیرر. شئون حیاته بیکانه قالان ملتر دانما محکوم انقراضدر. بونکله برابر بر مات، هر هانکی نقطه ده بولنورسه بولنسون، سائر اخوان دینک حیاته عائد اولان شئونه ده واتف اولسی لازمدر. ایشته بونک ایچون رساله من شئون قسمه اهمیت مخصوصه ویره رک

(۱) حیات اسلامیه به تعاق ایدن هفته اق شئون مهمه داخلیه و خارجییه خلاصه ایتیه،

(۲) ارضک مختلف نقطه لرنده بولونان مسلمانلره عائد شئون کوستر مکه چالیشه جقدر.

صومالی و یمن احوالی

بن اشرفندن و مبعوث سابق سید احمد یحیی الکبسی حضرتلرندن وارد اولشدر:

بو دنعه قوه عمومیه قوماندانیه امام یحیا حضرتلرینک و ابها جهتندن سلیمان پاشانک و اولجه امیر مکه شریف حسین پاشا حضرتلری نک عسیره تحت اطاعته دعوت ایتش اولدقلری عشائرک سی و غیرتیه ادریس خانی صبیاده محاصره ده قالدیغنی حس ارنجه طریق فراره تشبثی اوزرینه کندوسنه بر چاره خلاص و نجات اولق اوزره وحشی ایتالیانک فرسان اطه سنی اشغالی ایچون اسباب لازمه اتخاذ ایتش ایسه ده قوه عمومیه قوماندانی بویوک عزت پاشا حضرتلری طرفندن اتخاذ ایدیلن تداییر ادریسک تشبثات جنایتکارانه سنی عقیق یراقدی. ادریس خاننک بر سنه دهری اغفال و اغوا ایتش اولدیغنی عشایر عربان بو دفعه امام یحیانک قوه عمومیه سیله متفقاً عشایر مذ کوره اوزرینه حرکت ایتکله برابر متفق کفار اولان ادریسک انصاری اولدقلری افهام و حال و موقع ایضاح ایدیلنجه در حال ادریسک عموم اتباعی حکومتک عفو و مرحمتنه دخالت و التجا ایتدیلر و مشترکاً ادریسک اوزرینه حرکت ایده جکلرینی

سوزلرم یا کاش آکلاشیلما سک! قوه قانونیه فوقنده دنیاده هیچ بر قوه اوله ماز! فقط: عدالتک حکم سوردیکی. اوکا پرسش اولندیغی عله اولورسه؟ بوراده بزم ایشرون قانون حکم فرما دکل. حتم تر قوشدر! «بالجمله ادیان مقدسدر. هر بر مذهب اجرای آییننده حر در، مساکن: تعرضدن مصوندر، کذاک قانونه رعایت شرطیه هر کس فکر و حرکتنده سربستدر» نه کوزل کوزلر، نه دلفریب جلهلر! دکل؟ بولماد ایتدکلم بلغارستان قانون اساسییه ماده اصلیه لرنددر. چه سودکه و مواد قانونیه یی یالکز کغد اوزرنده مطبوع کورمکه، انذا احکامنی اوتوز بوقدر ییلدر حیرتله بکله مکده یز. افسوس!.. بر بلغار بر مسلمانانی دوکش، جرح ایتش، حیاته قصد ایتش. و بیچاره قوه قانونیه دن برای استمداد هیئت حکامدن ضارب ویا خود جارخک تجزیه سنی طاب ایدیور. دکل؟ هیات! اگر وفا ایدرسه بکله سک! بر ترکک بر بلغارده آله جنی وار! بلغار ویرمک ایسته میور! اوکیسه مطلوبنک استردادنی محاکم عائدینه حواله ایتش، اجر اسنه درت کوزله منتظر، بر اوقدر پاره دها صرف ایتیه نیجه و بر چوق آیلر صبرایله مینجه مطلوبی اسعاف اولندیغنی کورمک نصیب اولماز! حفظنا الله - قضا را - بر مسلمان بر بلغاری دوکسه، جرح ایتسه! اوکیسه نک حقنده قانونک الکشدید احکامی استعمال اولونمسی بر امر ضروری در. چونکه اوتیه کی بلغاردر! اونک حقوق شخصیه سی، حقوق مدنییه سی وار. بریکی مسلماندر: اوک اشاغی بر مخلوقدر! اونی قافله انسانیه قائم، حقوق مدنییه سنی طایمق عادتاً جنایتله توأمدر! وقیس علیه البواق! بونک کی حقسزقلری، وحشیلکری تعداده قالقیشه حق اولور ایسه ک جلدلر طولیسی کتابلر وجوده کله سی اقضا ایدر. یالان سویله میورز، مواقعی بیان ایدیورز. اگر دعوا مزه دلیل ایسته یین اولورسه (بر ترک کی کلوب بلغارستانده بر مقدار امرار حیات ایتیه سنی توصیه ایدرز.) بلغاریه: دوبریچ فی ۱۶ شباط سنه ۱۲۷۷ الشاک:

مظلوم بن نیازی

مطبوعات

بوکون دنیاده الکبوک واسطه تعارف مطبوعاتدر. زیرا مطبوعات ملترک آینه حیاتی در.

ملترک دوشونشلی، درجه ترقی و مدنیتلری مطبوعاتنده تورولور. اونک ایچون بتون دنیاده کی اسلام مطبوعاتنی تدقیق ایتک بر اسلام جریده سی ایچون لازمدر. آره حیره اولردن فقره لر نقل ایتک، دار الخلافیه قارشی قیلرنده مرکوز اولان مجتلیری، مربوطیتلری کوستر مکه هر حاله قائم ملی در.

صوکره مطبوعات عثمانیه یی تدقیق ایدرک بعض کوزل مطالعه لری، نقطه نظر مزه موافق ویا مخالف فقره لری نقل ایتک، ایجابنه کوره او خصوصه بیان مطالعه ایتک اینی اولور. چونکه هر کس